

MLADINSKI DOM MALČI BELIČ

Skrb za naše bogastvo - otroke

Vsi starši z majhnimi, šoloobveznimi otroki vedo, koliko skrbi je treba posvečati njihovega razvoju, zdravju, šolskim obveznostim. Vsak dan prinese nove skrbi. Le malo pa nas je, ki bi pomislili, da so, prav blizu nas, tudi otroci, za katere ne skrbijo starši, temveč vzgojitelji. Govorimo o Domu Malči Belič, v katerem bivajo otroci iz vse Slovenije. Največ jih je iz Ljubljane.

Gre za otroke, pri katerih so vidne različne čustvene in vedenjske motnje, pogojene z življenjem, ki so ga živeli v krogu svoje družine. To so otroci, ki so živeli socialno ogroženih družinah, v družinah, prizadetih zaradi alkoholizma, duševnih in drugih bolezni, v družinah, ki nimajo rešenega stanovanjskega problema, v razbitih družinah, kjer so starši odpotovali na delo v inozemstvo in v družinah, ki iz številnih drugih vzrokov niso bile sposobne vzgajati svojih otrok.

Jasno je, da ti otroci potrebujejo nov, topel dom. Ne le topel zaradi centralnega ogrevanja, topel tudi po čustvovanju, ljubezni. Ljubezen in vzgojo jim v Domu nudijo vzgojitelji.

Zgradba je neustrezna

Žal pa smo si - hote ali nehote, zatiskali oči pred problemi teh otrok, ki živijo v stari in tesni, veliko pretesni in neudobni stavbi. »Prostora je« v njej za 96 gojencev, zgrajena pa je bila že pred mnogimi leti in nazadnje »temeljito« adaptirana 1929, ko je začela služiti sedanjemu namenu.

Primer, zgleden primer, da vsem le ni vseeno, kako otroci v Mladinskem domu živijo, je primer 112 delavk DO Iskra Delta. Te dni so gojenci prejeli naslednje pismo in velik paket:

»V skladu s sklepom DS DO z dne 28. 2. 1984 so delavke Iskre Delt iz sredstev skupne porabe, namenjenih praznovanju dneva žena, nabavile barvni televizor, ki ga podarjajo Mladinskemu domu Malči Belič, Zavežiška 5, Ljubljana. S to odločitvijo želimo dati svojemu prazniku boljše in lepše vsebino ter dostojno obeležiti njegov pomen. Upamo, da bo naše darilo nudilo prijetne trenutke otrokom, ki živijo v tem domu in s tem izpolnijo svoj namen.«

Vesolja otrok in 23-članskega delovnega kolektiva doma najbrže ni potrebno opisovati.

Delavci Doma se srečujejo s številnimi problemi. Prvi je, kot smo že dejali, prostorski. Sanitarna inšpekcija je zaradi zdravstvenih razlogov že večkrat postavila zahtevo po ustrežnejši namestitvi gojencev. Dom ne ustreza tudi ne po kvadraturi. Prostori so prenatrpani s pohištvo, v njih biva večje število gojencev, kot so standardi v drugih sorodnih domovih. Za gradnjo novega doma vedno zmanjkuje denarja. Same interesne skupnosti

niso imele dovolj sredstev, tudi v program Samoprispevka III ga niso mogli vključiti. Pa vendarle - nekaj je treba storiti, otrokom vendar moramo omogočiti normalne pogoje za bivanje! In roko na srce - morali bi jim dali vsaj udobno streho nad glavo, kar je najmanj, kar lahko dobijo v zameno za prijetno domače ognjišče in starševsko ljubezen. V tem srednjeročnem obdobju bi lahko našli vsaj lokacijo za nov dom, če ga že ne moremo zgraditi.

Širše družbene pozornosti ni

Drugi problem je, da tovrstna dejavnost ni deležna širše družbene pozornosti in da zakonodaja, ki bi urejala in obravnavala tovrstne zavode bodisi kot socialne bodisi kot izobraževalne organizacije, ni urejena. Prav tako ni za to dejavnost ustreznih programov ali vsaj smernic za delo. Zato dom sam pripravlja programe dela. Mladinski dom se vključuje v svobodno menjavo dela s skupnostjo socialnega skrbstva, izobraževalno in zdravstveno skupnostjo. Zaradi neurejene zakonodaje pa je svobodna menjava dela otežkočena, saj se mora dom za financiranje programa, ki zakonsko ni dorečen, pogovarjati z vsako skupnostjo posebej. Skupnosti pa imajo različne kriterije za financiranje programov in tudi različne normative izvajanja dejavnosti. Nujno bi se bilo zato dogovoriti za en vir financiranja tovrstnih domov.

Problemi so tudi kadrovske, saj je imel dom do nedavnega enake normative kot domovi za usposabljanje, ne glede na to, da gre v Mladinskem domu za oskrbo in vzgojo otrok preko celega dneva in leta. Tako je bilo dom do nedavno priznana 1,6 pedagoškega delavca na eno vzgojno skupino 12 gojencev. Na pobudo občinske skupščine, ki je ustanovitelj tega doma, pa je 1983. leta Mestna izobraževalna skupnost priznala 2 pedagoška delavca na eno vzgojno skupino. Kljub temu pa kadrovska problematika še zdaleč ni rešena, če upoštevamo normativ, naj bi vzgojitelj opravljal le 30 ur tedensko neposrednega dela z otroci.

Delavci doma so na Komiteju za družbene dejavnosti in na občinskem izvršnem svetu izpostavili tudi problem statusa sedanje organizacije. Zaenkrat je ustanovitelj doma še skupščina občine, delavci doma pa predlagajo, da se zaradi načina izvajanja dejavnosti in zaradi območja, ki ga pokriva, ustanoviteljstvo prenese na republiko. S tem bi dom izenačili z vzgojnimi Zavodi tudi po kriterijih financiranja.

Problematika je širšega značaja

O vsej tej problematiki sta razpravljala tudi komite za družbene dejavnosti in izvršni svet.

Člani izvršnega sveta so se strinjali z ugotovitvijo, da je problematika Mladinskega doma zares takšna in tolikšna, da že presega okvire občine. Dom je namreč, glede na svojo dejavnost, vsaj mestnega, če že ne regijskega značaja. Prav zato je izvršni svet sklenil, da o stanju doma seznanijo mestni izvršni svet. Na ravni mesta naj bi se ustanovila ustrežna komisija, ki bi pristopila k reševanju strokovnih in drugih odprtih vprašanj Mladinskega doma Malči Belič. Doreči je potrebno vsa odprta vprašanja, zlasti vprašanje statusa Mladinskega doma, kadrovskega normativov ter profilov delavcev, pa vprašanje sprejemanja in odpuščanja otrok in še bi lahko naštevali. Občinski izvršni svet je med drugim zadolžil komite za urejanje prostora in varstvo okolja, da prouči možno lokacijo za predvideni nov dom v coni ob Gerbičevi ulici. Poudariti velja, da zaenkrat sicer še ni nikakršnih realnih možnosti, da bi zgradili nov dom, prav pa je, da se dogovorimo vsaj za možno lokacijo za primer, ko bi se možnosti izgradnje pokazale.

Rad bi šel k rejnikom

Mladinski dom Malči Belič smo obiskali. Ogledali smo se, žal, v dopoldanskem času, ko so skorajda vsi gojenci v šolah. Pa vendarle smo pri delu-učenu zmotili eno izmed skupin. Skupina šteje osem otrok. Tokrat je eni pedagoginji, ki za te otroke skrbi, pomagala še praktikantka. V šoli so vsi uspešni, čeprav sta samo dva, s katerima smo se tudi pogovarjali, v osnovni šoli. Ostali obiskujejo pouk s prilagojenim programom. Polovica, torej štirje otroci, so iz Tomačevega, nenačrtovani na higieno, na čistočo, na red.

V Mladinskem domu se trudijo, da otrokom dajejo čimveč ljubezni, čimveč pozornosti, pa vendarle. »Dom je dom! Za takšne otroke, ki nimajo svojega pravega doma, družinske ljubezni, je najboljša rešitev rejništvo,« nam je pripovedovala pedagoginja, ki v tem domu slušbuje že polnih sedemnajst let. »Za naše delo pa nam manjkajo predvsem igrišče, dvorišče. Saj redno hodimo na sprehode, v naravo, ampak ob malo slabšem vremenu le ne moremo iti. Poleti grede otroci v kolonije, vikende preživljamo v domu, le v kino, gledališče ali na slaščice jih peljemo. Vsaj petdeset jih za vikende namreč ne odhaja domov in njim je treba ustvariti čimbolj prijetne dneve.«

MUNIBA JAPIČ je enajstletna deklica iz Cezine v Bosni. V Mladinskem domu je že četrto leto. Hodi v četrty razred osnovne šole Franc Leskošek-Luka. V šoli se ne počuti najbolje, saj vsak dan sliši številne neprijetne opazke sošolcev. Mama ji je zapustila, ko je bila še čisto majhna. Zanj je skrbela stara mama, potem pa jo je oče pripeljal v Ljubljano, v dom. Muniba zelo trpi, ker se očka preveč poredko oglašja pri njej. Pol leta ga že ni bilo na obisku in Muniba je vse vikende v domu. In kako se počuti v domu?

»Včasih je lepo, včasih pa zoprno. Moja najboljša prijateljica je Tina, s katero se veliko igrava skupaj. Najraje pa bi bila pri babici v Bosni.«

je pripovedovala izredno čustvena in občutljiva deklica, ki nas je še spraševala, zakaj jo to sprašujemo in če bi sedaj, ko nam je to željo zaupala, lahko odšla k babici.

BOJAN ILIČ je ravno tako enajstletni četrtošolec, sošolec Munibe. V domu je drugo leto. Osem let je preživel pri rejniški družini v Sostrem. Zaradi starosti, ga rejniki niso mogli več obdržati. A se Bojan vsakih štirinajst dni, med vikendom, oglasi pri njih. In tam je najbolj srečen. Ima mamo. Pri njej je preživel dve leti, a k njej ne gre rad.

»Ne bi šel rad k mami, ker je nisem navajen, ne paše mi biti pri njej. Veliko me je tepla, za vsako enko sem bil tepen, ker da je zanj vedela cela soseska. Rad bi šel v rejniško družino, nekam na kmetijo, kjer imajo veliko živali. Tam nekje pri Zadvoru bi bil rad!« Tudi Bojan nas je, še veliko bolj prepričljivo, vprašal, če bomo uredili, da bo takšno rejniško družino dobil.

Težko smo zapustili Mladinski dom Malči Belič in še težje verjamemo, da naši družbi, torej nam, ni nič od tega, da bi ti otroci, ki bodo kmalu postali veliki ljudje z velikimi odgovornostmi, živeli vsaj udobno življenje. Razpadajoča hiša s še bolj razpadajočim pohištvo prav gotovo ni primeren kraj za otroke, še posebej ne za otroke, ki je skušil vse preveč tegob življenja, vse preveč pomanjkanja in zaničevanja, za otroke, ki skorajda ne pozna, kaj je to - biti ljubljen.

Nina Čož

GAŠPERJEVA BRALNA ZNAČKA V NAŠI OBČINI

Koroška včeraj, danes, jutri

Letos se bo zaključilo že drugo desetletje sodelovanja krajevne skupnosti Dobrova oziroma njenih društev, organizacij ter organiziranih kmetov s koroškimi Slovenci. Prav gotovo bodo na Dobrovi skupaj z gosti iz mnogih vasi, v katerih žive naši rojaki v Avstriji, proslavili ta krepki jubilej. V tem zapisu pa bi radi opozorili še na eno razsežnost povezanosti matične domovine z rojaki ter njihovim ustvarjanjem. Predstaviti bomo skniali Gašperjevo bralno značko. Nekaj pomembnih in dragocenih podatkov o tem nam je posredovala najprej mentorica te značke na COŠ »7. maja« Dobrova Danica Novak.

»Na naši šoli učenci že nekaj let tekmujejo za Cankarjevo bralno značko. V šolskem letu 1981/82 pa smo se odločili, da kot stalni prijatelji naših ljudi na avstrijskem Koroškem, pristopimo tudi Gašperjevi bralni znački. Tako smo tisto leto podelili 54 bronastih bralnih značk učencem in mentorjem ter vsem zunanjim sodelavcem. V naslednjem šolskem letu si je s poznavanjem knjige »Gamsi na plazu« Karla Prušnika-Gašperja prislužilo to značko 21 učencev in deset drugih bralec. V letošnjem šolskem letu pa imamo 29 prijaviteljev za bronasto značko, 21 za srebrno, pričakujemo pa, da bomo podelili tudi prve zlate Gašperjeve bralne značke. Za posamezno stopnjo značke je določeno literarno in zgodovinsko čtivo, ki ga pri nas proučimo na pogovorih v okviru zgodovinskega krožka. Značke podelimo na slavnosti ob dnevu mladosti.«

Tekmovanje, če to dejavnost sploh lahko tako imenujemo, za Gašperjevo bralno značko pa se je vključilo tudi v združeno delo. Tako so v KIT delovna organizacija Ljubljanske mlekarne TOZD Trgovina podelili prvih 31 bronastih bralnih značk. Med posebno skrbnimi organizatorji tega kulturnega gibanja je tudi Bine Otorepec iz omenjene temeljne organizacije. O Gašperjevi bralni znački menim.

»Bralna značka, ki so jo poimenovali po Karlu Prušniku-Gašperju ima večkratni pomen. V Sloveniji vključuje že nad dva tisoč bralec. Koroški partizani in drugi bralec se s tem s toplo hvaležnostjo in spoštovanjem spominjajo voditelja koroškega partizanstva in prvega dolgoletnega predsednika Zveze koroških partizanov.

Bine Otorepec:
»Prvi so prejeli bronasto Gašperjevo značko delavci Ljubljanskih mlekar. Po velikem zanimanju za to kulturno gibanje pa lahko sodimo, da bodo kmalu med nosilci Gašperjevih bralnih značk tudi mnogi drugi delavci v naši občini.«

Karel Prušnik-Gašper pa si je s knjigo »Gamsi na plazu«, ki je osnovno gradivo za pridobitev bronaste značke, izklesal literarni spomenik, ki je pri nas doživel že tri ponatise, izšel pa je tudi v srbohrvatskem in nemškem jeziku.

Posebno pomembno pa je to, da ob že omenjeni knjigi zajema spoznavanje literature in zgodovinskih spoznanj o Koroški še Prežihovo delo »Požganica« in Kmečlovo »Ta hiša je moja, pa vendar moja ni« ter tako pomeni pomemben vsebinski lok od zgodovinske preteklosti do sedanjosti in prihodnosti o življenju naših rojakov na Koroškem. Prav ta izjemna vsebinska in časovna razsežnost pa je verjetno tudi tista, ki vabi k poznavanju, - tudi naše preteklosti - mnoge delavce.«

STANE JESENOVEC

Mladina v Šentjoštu še vedno aktivna

V začetku februarja smo se mladinke in mladinci zbrali, da bi pregledali naše lanske leto in si zadali nove naloge. Ugotovili smo, da smo plan, ki smo si ga začrtali lansko leto, skoraj v celoti izpolnili.

Aktivni smo bili na področju kulture, sodelovali smo s KUD in delovali tudi samostojno. Skupaj s KUD smo februarja lani pripravili Cankarjev teden in k sodelovanju povabili tudi kulturne skupine iz okoliških krajev. Poleg tega smo pripravili proslavo za vse državne in republiške praznike. Pred kratkim smo ustanovili dekliski pevski zbor.

Poskrbeli smo tudi za naše najmlajše in najstarejše. Otroke smo večkrat razveselili s pravljicnimi urami. Starejši pa so potrebni pomoči pri delu. Med drugim smo se odpravili na pomoč k starejši osamljeni ženski, kajti sama ne zmore več vsega. Fantje so poskrbeli za kurjavo, popravili streho in opravili še mnogo drugih del, kjer je potrebna moška roka. Pa tudi dekleta nismo ostala križem rok. Poskrbele smo za čistočo v že nekoliko zane-marjenih prostorih.

Opravili smo več delovnih in očiščevalnih akcij. Pomagali smo pri obnovi šolskega igrišča in pri izgradnji garaže pri gasilskem domu, vendar delo še ni končano. Tudi v prihodnje bomo priskočili na pomoč, če nas bodo potrebovali.

Poskrbeli smo tudi zase. Obnovili smo mladinsko sobo, da bi naša srečanja potekala v čimbolj domačem vzdušju.

Tudi s športom se radi ukvarjamo. Sodelovali smo na gasilskem tekmovanju in na Makovem tednu. Poleg tega smo se s sosednjimi vasi pomerili v različnih športnih panogah. Naften vseh teh tekmovanj ni bil samo v preizkušanju naših športnih sposobnosti, temveč tudi v spletnanju novih prijateljskih vezi.

Kot vsi mladi se tudi mi radi pozabavamo. V ta namen smo organizirali več plesov in nekaj piknikov v naravi.

Z delom, ki smo ga opravili, smo zadovoljni. Se vnaprej si bomo prizadevali ostati čimbolj aktivni.

OO ZSM Šentjošt